

ційних технологій навчання, передбачає формування структурного погляду на проблему викладання основ наук. Це дозволить учням при навчанні не тільки використовувати глибину і високий рівень усвідомлення абстрактних понять і методів з основ інформаційних технологій і усього комплексу природничо-математичних дисциплін для вивчення звичайних кількісних відношень і просторових форм реального світу, але й різноманітних структурних відношень в економіці, соціології, психології та інших галузях соціально-гуманітарної діяльності, а також глобальному процесу інформатизації наукового знання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біліченко О. Виховна роль книги в процесі формування інформаційної культури особистості // Вісн. Харк. Держ. Акад. культури.-Х.,2000. Вип. 2. - С. 8-11.
2. Закон України «Про нищу освіту» від 17січня 2002р.-<http://www.rada.kiev.ua/cgi-bin/putfile.cgi>.
3. Красножон В., Литвинець Л. Інформаційна культура юної особистості в сучасній бібліотеці // Горизонти бібліографії. - 2004. - № 2. - С.1-3.
4. Національна доповідь про розвиток освіти в Україні / Відпов. за випуск Кремень В.Г., Степко М.Ф., Левківський К.М., Сухолиткий О.С.-Київ: Міністерство освіти і науки, 2001. - 39 с.
5. Щукіна Т. Формування інформаційної культури юної особистості в умовах інформатизації бібліотеки // Вісн. Кн. палати. - 2003. - № 1. - С. 29-31.

АНОТАЦІЯ

В статті розглядається проблема формування інформаційної культури. ХХІ століття – ера інформаційного суспільства. Інформація все частіше визначається як основний ресурс майбутнього, але ж повністю використовувати його можуть тільки ті члени суспільства, які мають необхідні знання та підготовку в інформаційному просторі. Потрібно виховувати необхідність отримання знань, прищеплювати навички самостійного пошуку інформації, визначити вміння ефективного збору, систематизації, обміну і т.д. У цьому випадку на допомогу приходять різні технічні та програмні засоби – інформаційні технології.

АННОТАЦИЯ

В статье рассматривается проблема формирования информационной культуры. ХХІ век – эра информационного общества. Информация все чаще определяется как основной ресурс будущего, но полностью использовать его могут только те члены общества, которые имеют необходимые знания и подготовку в информационном пространстве. Нужно воспитывать необходимость получения знаний, прививать навыки самостоятельного поиска информации, сформировать умения эффективного сбора, систематизации, обмена и т.д. Здесь на помощь приходят различные технические и программные средства – информационные технологии.

ANNOTATION

The article deals with the problem of information culture forming. The 21st century is an era of information society. Information is often defined as a main resource of future, but it is fully utilized only by the member of society who has indispensable knowledge and training in the information space. It is necessary to educate necessity to get knowledge, to impart an ability to self-independent search of information, to form skill of effective gaining, systematizing, exchanging etc. Different technical and program aids - information technology - came to resolve the problem.

ПІДГОТОВКА МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

Волощук І. А.

Проблема професійного становлення молодого вчителя сьогодні стоїть не лише фахівців вищої школи. На відміну від досвідчених вчителів, які працюють багато років і мають формальні переваги у виборі методик навчання, давно опрацьовані календарні та поурочні плани, надбавку за стаж, педагогічний стаж, вчительська молодь, яка приходить до шкіл, може розраховувати лише на свої можливості, наполегливість, працездатність.

Це нова генерація українців, які не покладаються на державу і адміністрацію шкіл, а намагаються знайти свій шлях у створенні власного педагогічного іміджу вчителя-професіонала.

Тому в системі шкільного управління важливим чинником є пошук нових, збір методичних форм діяльності, від яких залежить творче професійне зростання, інноваційна спрямованість молодого вчителя.

Щоб кожен з них знайшов своє місце, свою роль, свою справу в шкільному середовищі вважаємо необхідним впроваджувати політику педагогічних змін, яка вирішує проблему перетворення навчального закладу з режиму функціонування в режим розвитку.

Таким чином мета нашої статті полягає у розкритті можливостей методичної роботи школи щодо визначення рівня готовності молодого вчителя працювати в інноваційному режимі та встановлення протиріч, існуючих між сучасною педагогічною практикою та рівнем готовності молодого вчителя до творчої педагогічної діяльності і характером методичної роботи школи.

Проблема готовності вчителя до творчої педагогічної діяльності розглянута в дослідженнях А. В. Аверіної, В. А. Кан-Калика, Л. В. Кондратової, Н. В. Кузьміної, В. О. Сластеніна, С. А. Сисоевої та ін., які по-різному розкривають розвиток творчих якостей вчителя не лише з природними якостями особистості, але і результатом набутого досвіду діяльності, якої вчитель повинен навчитись, оволодіти, сформувати.

Спираючись на твердження Л. В. Кондрашової [2, 8-14], що творча спрямованість вчителя пов'язана як з особистісними (природно-індивідуальними), так і соціальними (набутими) професійними якостями особистості, які розвиваються у динаміці, постійно вдосконалюються під впливом систематичної методичної роботи, ми будували такий освітній простір, в якому кожен вчитель брав участь у проектуванні інноваційних освітніх заходів, відчував свою відповідальність за колективну справу, особистісний внесок у досягнення спільної мети. І тому діяльність молодого вчителя розгорталась як відкрита педагогічна система, яка постійно оновлювалась і вдосконалювалась за рахунок освітніх впливів.

Ми відійшли від класичної форми індивідуального наставництва „наставник-стажер” і методичну підтримку здійснювали через школу педагогічної майстерності молодого вчителя.

Програма роботи школи була розрахована на 3 роки, тому термін професійного становлення молодого вчителя скорочувався.

Після набуття необхідних кваліфікаційних знань і вмінь, він вперше був готовий до першої атестації.

Надзвичайно важливим є те, що в роботі школи брали участь не лише адміністрація, керівники предметних кафедр, досвідчені вчителі, а й всі, хто виявив зацікавленість і бажання.

Головним принципом, на якому будувалась програма роботи школи молодого вчителя це: навчити молодого спеціаліста прогнозувати, моделювати педагогічну діяльність відповідно до профільної спрямованості уроку, будувати навчальний процес на засадах творчої співпраці вчителя і учня, впроваджувати інноваційні і інтерактивні технології, що ґрунтуються на засадах розвитку особистостей.

Спираючись на твердження О. Виговської, що вчитель у творчій педагогічній діяльності є не лише створювачем умов для розвитку своїх вихованців, але й виявляє себе як саморозвивальна істота, яка реалізує головне право людини бути вільною, свідомою, здатною до будь-яких змін у власній педагогічній діяльності [1, 135-143], методичну підтримку молодих спеціалістів ми здійснювали у вигляді діяльнісних форм тренінгів.

В основі тренінгових занять було моделювання інтерактивних форм навчання, які зорієнтовані на відпрацювання і закріплення ефективних моделей взаємодії. Такі моделі поведінки забезпечують учня знаннями, вміннями, необхідними для виконання конкретних завдань. Навчальне поле виступає як реальність, в якій молоді вчителі знаходять для себе сферу освоєного досвіду, що слугує центральним джерелом навчального пізнання. Ця ідея, закладена в структурі навчання дорослих, особливо важлива, тому що молоді вчителі під час тренінгу виступають не “пасивними учнями”, а учасниками конструктивного діалогу.

На першому етапі роботи молодими вчителями здійснювалось моделювання фрагментів особистісно-орієнтованого уроку за його етапами відповідно класу, темі і профільності.

Абсолютна більшість випускників ВНЗ, почавши працювати в школі, прагнуть відтворити традиційний спосіб навчання, навчають так, як навчали їх самих, оскільки цей спосіб більш їм відомий і порівняно простіший, ніж особистісно-орієнтований.

У традиційних методах навчання передбачається робота безпосередньо з матеріалом і змістом предмета. У такій взаємодії переслідується лише навчальна мета: запам'ятати, знайти, зрозуміти.

Між питанням як методом перевірки знань у традиційній системі навчання і навчальним завданням продуктивного рівня існує відмінність. Суть її в тому, що вона допускає відповідь, яку можна знайти в підручнику, звертаючись вже до відомого знання. Виконання завдань продуктивного особистісного характеру несе всього алгоритм самостійного пошуку власної трансформації знань.

У тренінгах особистісно-орієнтованих технологій переважає зовнішня сфера дослідницької функції, а також розподіл і вагомість логічного мислення, стосовно потенціальних можливостей кожного учня.

Балю для оцінки 7-9 балів ключовими словами для складання питань: структурируйте..., порівняйте..., класифікуйте..., проаналізуйте причини..., знайдіть рішення..., то для оцінки 10-12 балів ключові слова: оцініть логіку..., опишіть переваги..., виділіть критерії..., що ви думаєте про..., складіть алгоритми..., запропонуйте критерії оцінювання...

В зв'язку з цим ми намагалися кожному молодому спеціалісту надати можливість усвідомити необхідність розробляти і будувати власні моделі діяльності і форми їх реалізації, відповідно до потреб дітей окремого класу. Демонструючи моделі фрагментів власних уроків, молоді вчителі набували в собі здатність до оволодіння формами діяльності, вміння розробляти сценарії уроку, складати його конструктор.

На другому етапі роботи школи молодого вчителя відбувалось моделювання педагогічними техніками щодо здійснення зворотного зв'язку відбувався вихід на особистість засобами інтерактивної комунікації. На тренінгах, які проводили досвідчені педагоги, психологи, викладачі педагогічного університету, ми намагалися навчити молодого вчителя використовувати свій психо-фізичний апарат, як інструмент розширеного впливу. Молоді вчителі оволодівали комплексом прийомів, які допомагали їм перевести знанневий матеріал на мову свідомості кожного учня в залежності від його потенційних можливостей.

На цьому етапі роботи значно підсилювалась значимість методичної допомоги у забезпеченні кваліфікованої допомоги молодому спеціалісту. Це моделі і зразки, які молоді вчителі будували на рівні тренінгів на

першому етапі, необхідно було адаптувати до умов конкретного класу індивідуальних та потенційних можливостей учнів з урахуванням диференціації та індивідуалізації. Методична допомога відбувалась у структуруванні змісту програмового матеріалу, у складанні диференційованих завдань за рівнем складності, у виборі оптимальних форм проведення уроків.

Найголовнішою метою цієї допомоги було надання можливості молодому вчителю усвідомити сутність інноваційного підходу: моделювати і прогнозувати власну систему діяльності, систему діяльності учнів на уроці, що розвиває здатність самостійно здобувати знання, перетворюючись у суб'єктів співпраці.

Третій етап роботи школи молодого вчителя обумовлював здійснення рефлексії власної діяльності. На цьому етапі впроваджувалась і використовувалась система педагогічного моніторингу на всіх рівнях методичної підтримки. Молоді вчителі працювали з діагностичними картами утруднень за компонентами педагогічної діяльності, на основі яких моделювалась форма методичної допомоги.

Моніторингова система управління творчим зростанням молодого вчителя потребувала психологічної готовності працювати в режимі розвитку. Здійснюючи самооцінку власної діяльності, порівнюючи її з колективною оцінкою колег, адміністрації, молоді вчителі отримували стимул працювати ефективніше і здійснювати самоосвітню діяльність, розробляли власні корекційні програми за результатами моніторингу.

Найголовнішим принципом роботи на даному етапі вбачаємо розвиток рефлексійних вмій молодого вчителя, всі управлінські дії підводили його до усвідомлення відкритості результатів його діяльності і діяльності всіх учасників навчально-виховного процесу.

Ми переконані в ефективності роботи школи професійної майстерності молодого вчителя, тому що в основі її діяльності – системність методичної допомоги молодому вчителю, яка активізує його особистісні функції: мотивацію, рефлексію, самовизначення, самопрограмування, як основу розвитку інноваційної творчості особистості. Доказом цього твердження є щорічна перемога молодих вчителів гімназії у міському професійному конкурсі „Молодий вчитель – кращий за професією”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виговська О.І. Функціональна модель творчого потенціалу вчителя. Наслідки семантичних уявлень. Ж. Директор школи, ліцею, гімназії. № 5-6, 2005 р. – С.135-143.
2. Кондрашова Л.В. Формирование творческого стиля деятельности будущего молодого учителя.// Педагогічні науки. Збірник наукових праць. Випуск 12. – Херсон. – 1999. - С. 8-14.